

Fig. 68
Lapidarieafdelinger
på Sorø nye kirkegård.

Kirkegårdslederen må stå tilstrækkeligt stærkt til at bestemme, om en sten er så kunstnerisk eller historisk værdifuld, at den må få lov at blive stående på gravstedet, der „fredes“, om stenen er i en sådan klasse, at den mange år frem i tiden hører hjemme i lapidaritet eller om den er for „langt ude“. Kun rent saglige indicier må tælle. I de fleste kirkegårdsvedtægter står der iøvrigt, at monumentet tilhører kirkegården ved gravstedets hjemfald.

På de middelstore og helt store kirkegårde bliver problemet med at skaffe plads til monumenter i lapidarie så stort, at det ikke kan løses på den her skitserede måde. Ydermere er en større procentdel af momenterne her af ringere kvalitet. Det kan dreje sig om mange hundrede monumenter, der årlig i fremtiden hjemfalder. Hvis monumenterne i så tilfælde kunne „arkiveres“ i en slags „massegrav“ ville det for vore kulturstuderende efterkommere langt være at foretrække for destruktion.

Det vil sikkert være mulig, hvor det drejer sig om et stort antal ensartede elementformer, at stable disse op som en mur eller et gærde, der kunne indgå i de beplantede arealer. Var man nogenlunde sikker på, at der ikke i en overskuelig tid skulle bygges højhuse eller anlægges motorvej det pågældende sted, for ikke at sige grave, havde man her et glimrende studiemateriale. Fra lapidarierne kunne monumenterne sorteres og dirigeres hen på de rette steder. Det har man gjort i oldtiden med overordentlig stærk virkning.

Er der forskel på parkeringspladser ved landsbykirkegårde og enhver anden parkeringsplads?

Ja, i høj grad!

Parkeringspladsen ved landsbykirken og for såvidt alle landets kirker benyttes hovedsagelig udenfor arbejdstid specielt med spidsbelastning søndag formiddag. Situationen for samfundet er i virkeligheden meget mere gunstig end man på forhånd skulle tro.

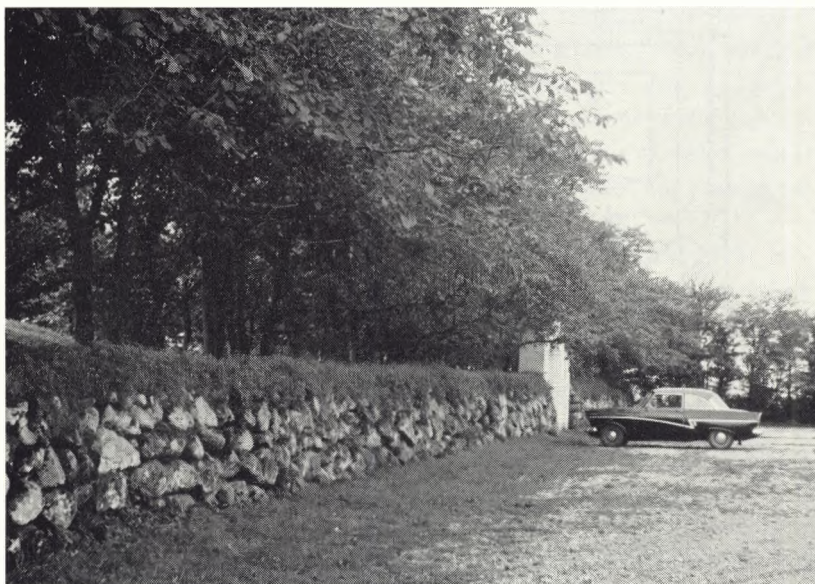
Liger kirken i centrum af landsbyen eller købstaden omgivet af butikker og kontorer, er der sjældent parkeringsvanskeligheder under kirkelige hand-

Parkeringspladser

af havearkitekt m. d. h.
Torben Michelsen

Fig. 69

På det grusbelagte areal foran kirkegårdsgærdet breder græsset sig naturligt. Lad det blot fortsætte.

linger på søn- og helligdage. Meget værre er det på hverdage under de store begravelser. Skønt begravelser som oftest lægges på lørdage og helligdage på landet, opstår der af og til akut parkeringskrise i denne anledning. Parkeringspladser bliver imidlertid ikke projekteret efter helt extreme spidsbelastninger. I større købstæder er parkeringsplanlægningen uløselig knyttet sammen med den kommunale. Her bliver det torve, pladser og specielle veje med belægning af asfalt – eller mere sjældent flisebelægning, der tjener som parkeringspladser!

I de mindre landsbyer, hvor menighedsrådene i højere grad har ansvaret for parkeringen ved kirken, men til gengæld har større indflydelse på dennes udvikling, må arealerne nu udnyttes stærkere end før. Det vil sige, at ikke blot de omliggende pladser og veje må søndag formiddag tjene som parkeringsplads, også græsudlagte arealer omkring kirkegården, der før lå hen og kun tjente som „støjstødpude“ for den verdslige trafikaktivitet. Hvor man ønsker også at inddrage disse græsarealer som „nødparkering“ bør det alvorligt overvejes, om det ikke er muligt, at armere græsarealerne, som vi har lært det ved boligbyggeriernes lovbefalede brandveje. Anlæg af disse græsarealer foregår på den måde, at der udlægges ca. 15 cm singels ovenpå 5 cm grus, herpå yderligere 2–3 cm grus og øverst ca. 1 cm muld (ikke mere!), hvori græsfrøene udsåes, herefter kraftig vanding, evt. et par millimeter muld og lidt ekstra græsfrø. Græsset kan nu tåle lejlighedsvis kørsel f. eks. en eller to gange ugentlig parkering i tiden maj til oktober.

Ved de afsides liggende kirkegårde, der betjener et stort område med forholdsvis lange afstande indenfor sognet, vil der i de nærmeste år være størst behov for anlæggelse af parkeringspladser. Her er bilen efterhånden ved at blive obligatorisk for familiens kirkebesøg.

Ikke blot for sogneboerne; mange turister benytter landsbykirken som udflugtsmål. I radio og presse bliver det ofte fremhævet, at bestemte kirker har gode parkeringsmuligheder, hvad der sikkert stimulerer besøgsinteressen.

Skal der anlægges parkeringspladser her, er det meget vigtigt, at den kommer til at underordne sig det givne miljø i harmoni med landskabet. Mange

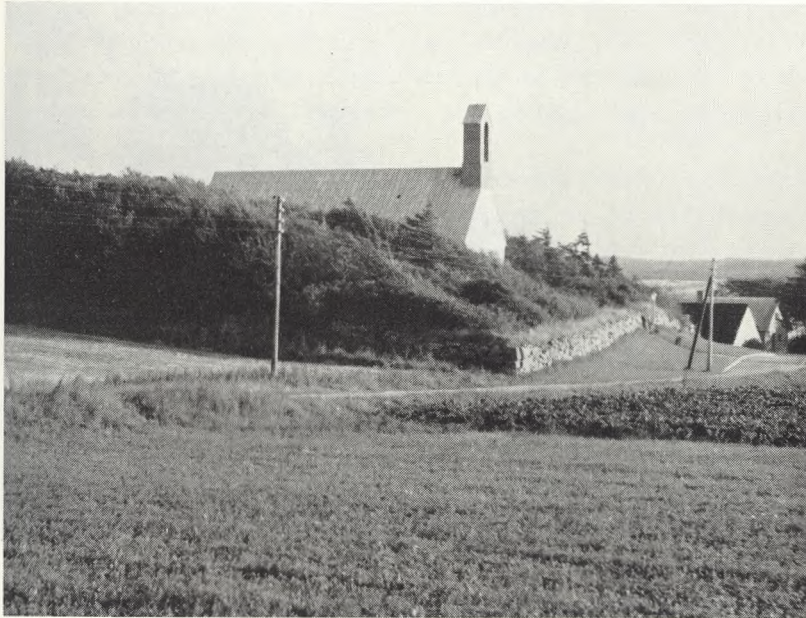

Fig. 70

Øster Vandet, Thisted amt, har som de fleste Vest- og Nordjyske kirkegårde en græsstribe mellem adgangsvejen og kirkegårdsgærdet. Armeret græsparkeringsplads vil være det naturlige.

Fig. 71

Foran Bovbjerg kirkegård står bilerne spredt efter vore begreber lidt nordentligt på græsfladen. Hvad gør det? De er væk igen om et par timer.

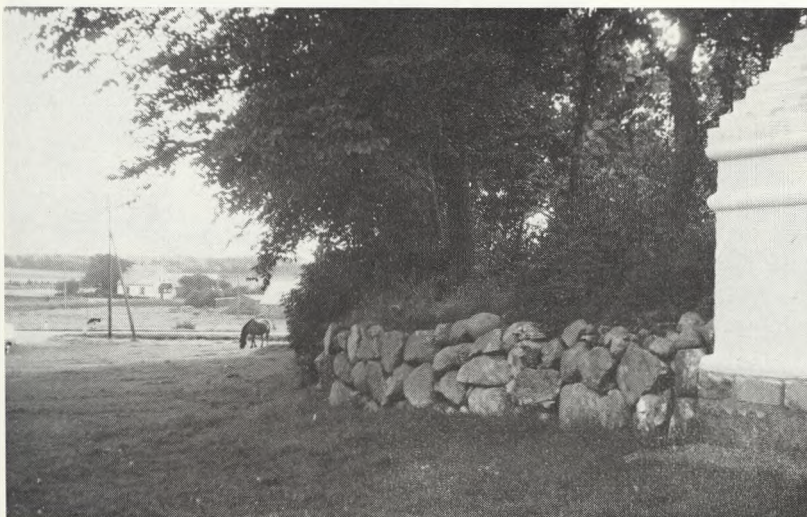

Fig. 72

Parkeringsplads og fold kan udmærket forenes på steder, hvor behovet ikke er stort.

Fig. 73

Ved Nors kirkegård, Thisted amt, har man været forudseende og anlagt et smukt græsareal foran kirkegården som „nødparkering“.

landsbykirkegårde ligger helt frit med særdeles gode pladsmuligheder. Vigtigt er det især, at der under anlæg og udvidelse af kirkegårde sørges for et rigeligt bredt areal foran kirkegården. Det vil så godt som altid være rigtigt, at udlægge et sådant areal med macadamiseret græs som beskrevet før. Den del af arealet, der skal bære mest færdsel, må have det tykkeste bundlag under græstæppet, mens der ude i siderne kan spares tilsvarende. Der bør aldrig bruges asfalt eller betonbelægning på sådanne parkeringspladser. Er der ekstra megen færdsel, er et tyndt lag skarpt perlegrus ovenpå macadammen tilstrækkelig. Man må have tålmodighed med græstæppet de første par år, og ikke blive skuffet, hvis bilerne en gang imellem sidder fast under tøbrud eller i voldsomme regnvejrperioder. Først når græsrødderne er trængt helt ned i macadammen er plænen bæredygtig. Hertil kræves jævnlig nærings-tilførsel. F. eks. 5–10 kg blandingsgødning NKP, Nitrophoska, Superba el. lign. pr. 100 kvadratmeter. Med en alm. motorplæneklipper, der alligevel ofte benyttes på kirkegården, er vedligeholdelsen ikke noget stort problem. Eller et par kreaturer.

Fig. 74

Det mest befærdede areal foran kirken bliver belagt med macadam, herefter udstroes et tyndt lag sandmuld (1 cm) og græsset udsæes. Lyderslev, Præstø amt.

